

JAARVERSLAG

Bureau Discriminatiezaken
Zaanstreek/Waterland

2010

Bureau Discriminatiezaken
Zaanstreek ● Waterland

Erik Schaap
Coördinator
Maart 2011

INHOUD

Voorwoord	2
Organisatie	3
Meldingen	5
Voorlichtings- en onderwijsprojecten	9
Overige projecten	11

Voorwoord

In het vorig jaarverslag meldden we dat het Bureau Discriminatiezaken (BD) niet eerder in haar -inmiddels vijftienjarig- bestaan zoveel klachten en informatieverzoeken had ontvangen. In 2010 trad er een stabilisatie op. Het aantal klachten was weliswaar een fractie groter dan in de voorgaande vijf jaar, maar het aantal informatieverzoeken nam licht af. Daar stond echter een recordaantal lessen in met name het onderwijs tegenover. Het BD bereikte in 2010 via schoolbezoeken ruim 2300 leerlingen en gaf daarnaast voorlichting aan honderden andere belangstellenden.

De stijging van het aantal klachten over ongelijke behandeling betekent niet automatisch dat er vorig jaar meer is gediscrimineerd in de regio Zaanstreek/Waterland. Een grotere BD-naamsbekendheid, meer voorlichting, betere doorverwijzing, een toegenomen bereidheid om ongelijke behandeling te melden; het kunnen allemaal factoren zijn die een rol spelen bij een stijging van het aantal geregistreerde problemen.

In algemene zin kan echter wel worden geconcludeerd dat de verharding van de samenleving nog niet tot stilstand is gekomen. Veel anti-discriminatiebureaus, maar ook andere hulpverleners hebben te maken met verhoogde werkdruk. Voor het Bureau Discriminatiezaken is die verruiming van de omgangsvormen reden te meer om zoveel mogelijk preventieve activiteiten te ontplooiën. Jong geleerd is oud gedaan, en dat kan zowel in positieve als in negatieve zin uitpakken. Door het organiseren van -in 2010 honderden- gastlessen en andere onderwijsprojecten is er kans dat het geleerde zijn uitwerking heeft in de maatschappij. En hoe eerder leerlingen op de hoogte zijn van hetgeen acceptabel en wettelijk toegestaan is, hoe groter de kans dat ze zich er ook op latere leeftijd naar gedragen.

Helaas was het in 2010 niet mogelijk om overal aanwezig te zijn waar dat gewenst was. Enerzijds omdat vier (kleinere) gemeenten in het BD-werkgebied nog niet bereid zijn om preventieve werkzaamheden te financieren, anderzijds omdat sommige scholen -steeds minder overigens- geen behoefte zeggen te hebben aan voorlichtingsactiviteiten. Positief is overigens dat de gemeente Waterland besloot om aanvullende subsidie te verstrekken, in navolging van Zaanstad, Purmerend, Wormerland en Oostzaan.

2010 was een jaar waarin het aantal BD-medewerkers als gevolg van bezuinigingen, verminderd weerstandsvermogen en CAO-aanpassingen terugliep van 5,2 naar 3,4. Deze teruggang heeft uiteraard consequenties voor de omvang van de BD-werkzaamheden. Om financieel op de been te blijven is het Bureau Discriminatiezaken bovendien gedwongen om vaker een beroep te doen op private fondsen. Jammer genoeg gaat dat ten koste van de tijd die kan worden besteed aan de basisactiviteiten: het signaleren, voorkomen en bestrijden van discriminatie.

De personele afname ten spijt heeft het BD zich in 2010 niet beperkt tot klachtenafhandeling en lesgeven. Op tal van terreinen en met veel externe partners is hard gewerkt om de Zaanstreek en Waterland nog leefbaarder te maken. Er vonden onderzoeken en praktijktesten plaats, er waren exposities, adviezen en publicaties. In dit verslag vindt u een samenvatting van een jaar BD-werkzaamheden. Het is tevens een doorkijkje naar 2011. Ook dan zal het tegengaan van ongelijke behandeling en onverdraagzaamheid ongetwijfeld weer hoog op de agenda staan. Bij het Bureau Discriminatiezaken, maar ook daarbuiten. Hopelijk bent ook u bereid om een steentje bij te dragen aan een rechtvaardige(r) wereld. Te beginnen in de Zaanstreek en in Waterland. Waarvoor bij voorbaat dank.

Organisatie

Medewerkers

In december 2010 telde het Bureau Discriminatiezaken zes betaalde parttime medewerkers (in totaal 3,4 fte). Dat is een fikse teruggang ten opzichte van een jaar eerder, toen het BD de beschikking had over acht medewerkers (5,2 fte).

Om de expertise van het bureau op peil te houden, volgden de medewerkers ook vorig jaar meerdere vakgerichte trainingen en cursussen, conform de protocollen van branchevereniging Art. 1. Zo werden er trainingen gevolgd op het gebied van klachtenbehandeling en voorlichting, de laatste als samenwerkingsproject van drie Noord-Hollandse ADB's. Bijzonder was de reis naar Israel die een BD-medewerkster maakte. Onder leiding van het Centrum Informatie en Documentatie Israel (CIDI) leerde ze hoe informatie over de Holocaust onderdeel kan zijn van voorlichtingsactiviteiten in het onderwijs. Verder maakte het BD deel uit van een landelijke intervisiegroep voor klachtbehandelaars en werd er regelmatig met onder meer collega-ADB's, Art. 1 en de Commissie Gelijke Behandeling van gedachten gewisseld over de verdere professionalisering van de werksoort.

Naast de betaalde medewerkers waren één dagdeel per week twee onbetaalde krachten actief. Af en toe assisteerden er in zowel Zaandam als Purmerend vrijwilligers op onregelmatige basis. Het eveneens onbezoldigde BD-bestuur telde zes leden en had dezelfde samenstelling als in 2009.

Financiën

Het Bureau Discriminatiezaken heeft sinds 1996 een samenwerkingsverband met de gemeenten Zaanstad, Wormerland en Oostzaan. In 2002 kwam daar Purmerend bij. De formalisering van de Wet gemeentelijke antidiscriminatievoorzieningen (juni 2009) maakte dat ook de vijf andere Waterlandse gemeenten zich aansloten bij het BD. Daardoor kon het BD overgaan tot de afhandeling, registratie en monitoring van klachten in de gehele politieregio Zaanstreek-Waterland.

Omdat Edam-Volendam, Beemster, Waterland, Zeevang en Landsmeer vooralsnog alleen bereid waren om de Rijksbijdrage door te geven, kon het BD in deze plaatsen geen preventieve werkzaamheden uitvoeren (zoals het verzorgen van voorlichting op scholen). Eind 2010 maakte Waterland echter bekend een aanvullende bijdrage te gaan verstrekken, waardoor ook in die gemeente aan preventie kan worden gewerkt. Hopelijk nemen de vier resterende gemeenten dit initiatief over en blijft de dienstverlening niet beperkt tot een half pakket.

Naast de reguliere subsidies en donateursbijdragen verwierf het BD via fondsen enkele projectsubsidies, zoals voor de 21-maartactiviteiten in Purmerend en de BD-lezingen. Een verantwoording van alle inkomsten is te vinden in het financieel overzicht over 2010.

Landelijke ontwikkelingen

Het Bureau Discriminatiezaken was in 2010 -net als bijna alle andere ADB's- lid van brancheorganisatie Art.1 (een vernoeming naar het gelijkheidsbeginsel uit de Nederlandse Grondwet). Het bureau onderschreef daarmee de protocollen en kwaliteitsregels van deze vereniging. Diverse BD-medewerkers participeerden verder in Art. 1-werkgroepen. Eens per zes weken vond er in Art. 1-verband een directeurenoverleg plaats, waaraan de BD-coördinator deelnam. Ook was het BD in de persoon van een bestuurslid present bij de algemene ledenvergaderingen van Art. 1.

Art. 1 hield op 31 december 2010 op te bestaan. De Rijksoverheid beoogt een splitsing in een branchevereniging voor de ADB's en een onafhankelijk expertisecentrum tegen discriminatie. Dit nieuwe centrum zal voortbouwen op het expertisewerk van Art. 1. De overige taken zijn een zaak van de twintig Nederlandse anti-discriminatiebureaus. Momenteel wordt onderzocht hoe de samenwerking binnen de ADB-branche gewaarborgd kan blijven. Het BD neemt daarbij het standpunt in dat er op een meetbare en voor iedereen transparante wijze dient te worden gewerkt. In de loop van 2011 zal er meer helderheid komen over de toekomstmogelijkheden.

Provinciale/regionale ontwikkelingen

Noord-Holland telt vijf ADB's, die gezamenlijk de hele provincie bestrijken. De regio's waarin zij werken corresponderen met de politieregio's. Onbekend is nog welke gevolgen de door het kabinet gewenste beperking van het aantal politieregio's heeft voor het ADB-veld.

De Noord-Hollandse ADB's komen gemiddeld eens per twee maanden bijeen om de gang van zaken in de provincie te bespreken en gezamenlijke projecten op te zetten. Zo brachten ze in 2010 twee keer een nieuwsbrief uit, werd er tijdens het Nederlands kampioenschap Panna (een voetbaltoernooi) aandacht gevraagd voor racismebestrijding en brachten de bureaus een gemeentelijke Kadernota à la carte uit (zie pagina 12). Een gemeentelijke diversiteitsmeetlat is in de maak.

Netwerk

Het Bureau Discriminatiezaken onderhoudt contacten met een groot aantal organisaties. Onverminderd belangrijk blijft de samenwerking met de collega-bureaus, het landelijk expertisecentrum, gemeenten, de politie en het Openbaar Ministerie. De drie laatstgenoemde partners en het BD kwamen in 2010 twee keer bijeen tijdens het Regionaal Discriminatieoverleg. Daar werden discriminatie-incidenten besproken en de strafrechtelijke afhandeling ervan afgestemd. De vergaderfrequentie is op verzoek van het met bezuinigingen kampende Openbaar Ministerie helaas teruggebracht naar eens per half jaar (was vier keer per jaar). Wel blijft de politie elk kwartaal zaaksoverzichten voorleggen aan zowel het BD als het OM, en vice versa.

Het BD heeft verder contact met tientallen lokale, regionale en landelijke organisaties. Die variëren van scholen en gemeenten, bureau Halt, buurt- en zelforganisaties, het welzijns- en straathoekwerk tot de Anne Frank Stichting, de Commissie Gelijke Behandeling en het Meldpunt Discriminatie Internet. Soms gaat het hierbij om het behandelen van discriminatieklachten, soms om het uitvoeren van gezamenlijke projecten of het uitwisselen van informatie.

Meldingen

Het Bureau Discriminatiezaken neemt klachten en meldingen in behandeling over gronden die onder meer worden genoemd in de Grondwet, het Wetboek van Strafrecht en de Algemene Wet Gelijke Behandeling. Volgens deze wetgeving mogen mensen in Nederland niet ongelijk worden behandeld op grond van levensovertuiging, herkomst, ras, geslacht, seksuele voorkeur, handicap, etc.

Niet alle bij het BD ingediende klachten en meldingen verwijzen naar daadwerkelijke (strafrechtelijke) discriminatievoorvallen. Alleen na nader onderzoek door een bevoegde instelling, zoals de rechtbank of de Commissie Gelijke Behandeling, is immers vast te stellen of er sprake is van een strafbaar feit. In de hierna genoemde cijfers is niet opgenomen of de klachten/meldingen wel of niet gegrond zijn. Uitgangspunt bij de rapportage zijn de door cliënten ervaren gedragingen of uitingen.

Homoseksuele man belaagd door jongeren

Het huis van een homoseksuele man werd belaagd door een groep jongeren. De man in kwestie werd bovendien uitgescholden vanwege zijn seksuele gerichtheid. Door een misverstand verliep het contact met de door hem te hulp geroepen politie stroef, reden voor hem om het Bureau Discriminatiezaken te benaderen. Dat ging over tot bemiddeling, met als resultaat dat de daders tot de orde geroepen werden en het slachtoffer excuses aangeboden kreeg. Sindsdien is het rustig rond zijn woning.

Tabel 1: Overzicht klachten/meldingen 2007 - 2010

Zaanstreek	2007	2008	2009	2010
Totaal klachten/incidenten	61	63	79	77
Waterland	2007	2008	2009	2010
Totaal klachten/incidenten	39	36	46	49
Totaal Zaanstreek/Waterland	100	99	125	126

Toelichting bij de cijfers

Het aantal door het Bureau Discriminatiezaken in 2010 ontvangen klachten vertoont een marginale stijging ten opzichte van 2009, maar een sterke toename ten opzichte van 2007 en 2008. Met 126 meldingen is het BD terug op het niveau van 2004/2005, de jaren dat er onder meer door de moord op Theo van Gogh veel onrust bestond in de samenleving.

De cijfers in dit verslag betreffen uiteraard niet het aantal daadwerkelijke discriminatievoorvallen in de Zaanstreek en Waterland. Hoe groter de BD-naamsbekendheid en de meldingsbereidheid van discriminatieslachtoffers en -getuigen, hoe hoger het aantal meldingen. Beide indicatoren zijn nu nog niet optimaal.

Het BD heeft niet het 'alleenrecht' op de behandeling van discriminatievoorvallen. Zo registreert bijvoorbeeld ook de politie Zaanstreek-Waterland jaarlijks vele tientallen klachten over ongelijke behandeling.¹ Deze externe meldingen zijn niet opgenomen in de BD-cijfers. Ook discriminatiegegevens van andere instellingen zijn niet vastgelegd in dit jaarverslag, tenzij ze specifiek zijn gemeld bij het Bureau Discriminatiezaken. Zo hebben bewoners uit andere regio's bij hun 'eigen' anti-discriminatiebureau klachten ingediend over voorvallen die zich afspeelden in de Zaanstreek of Waterland. Omdat het BD hiervan geen totaalbeeld heeft, worden deze cijfers buiten beschouwing gelaten.

¹ De politie Zaanstreek-Waterland registreerde in 2010 54 discriminatiemeldingen. Dit aantal is overigens niet compleet, omdat de politie haar computers scant op basis van elf trefwoorden (zoals 'hakenkruis' en 'Hitler'). Andere omschrijvingen worden hierdoor niet uit het systeem gefilterd.

Uit wetenschappelijk onderzoek en enquêtes komt keer op keer naar voren dat er sprake is van een aanzienlijke onderrapportage van discriminatieklachten. Zo concludeerde I & O Research BV, in een in opdracht van de Noord-Hollandse ADB's verricht onderzoek, dat 12% van de volwassen inwoners in Noord-Holland zich het voorgaande jaar tenminste één keer gediscrimineerd voelde. Wat het BD registreert is dan ook niet meer dan het topje van de ijsberg. Schattingen over de feitelijke incidentenomvang lopen overigens enorm uiteen.

In de tabellen op de volgende bladzijden zijn de klachten en incidenten uitgesplitst naar het maatschappelijk terrein en de discriminatiegrond.

Tabel 2: Uitgesplitst naar discriminatieterrein 2010

Terrein	2010 (aantal)
Arbeidsmarkt	37
Buurt/wijk	17
Collectieve voorzieningen	5
Commerciële dienstverlening	8
Horeca/amusement	5
Huisvesting	3
Media/reclame	5
Onderwijs	4
Openbare ruimte	3
Politie/Vreemdelingendienst/OM	7
Privésfeer	1
Publieke/politieke opinie	7
Sport/Recreatie	2
Overig/n.v.t.	20
Onbekend	2
Totaal	126

Burenconflict met racistisch tintje escaleert

Een Turks gezin lag overhoop met de Nederlandse burenen, die veel lawaai veroorzaakten. Toen werd verzocht om het geluidsniveau bij te stellen, leidde dat tot racistische scheldpartijen en dreigementen. Ook verscheen er plotseling discriminerende graffiti op de kelderbox en bij de voordeur van het Turkse gezin en liet de Nederlandse buurman weten bij de politie en de woningbouwvereniging klachten te hebben ingediend over – zo bleek uit onderzoek door het Bureau Discriminatiezaken – pietluttigheden. Het BD sprak met de corporatie af dat de graffiti werd verwijderd en er preventieve maatregelen zouden worden genomen. Met de Turkse familie en de politie zijn afspraken gemaakt om escalatie te voorkomen. Vooral nog is de rust teruggekeerd.

Tabel 3: Uitgesplitst naar discriminatiegronden 2010

Grond	2010 (aantal)
Antisemitisme	1
Burgerlijke staat	1
Geslacht	3
Godsdienst/levensbeschouwing	9
Handicap/chronische ziekte	5
Leeftijd	16
Levensovertuiging	0
Nationaliteit	10
Niet-wettelijke gronden	9
Politieke gezindheid	7
Ras/herkomst/kleur	58
Seksuele gerichtheid	8
Onbekend	0
Totaal	127*

**In een van de 126 klachtendossiers is sprake van meerdere discriminatiegronden, vandaar het totaalaantal van 127 gronden.*

Toelichting bij de cijfers

Ten opzichte van 2009 was er vorig jaar bij de discriminatiegronden een lichte stijging zichtbaar op de terreinen 'Seksuele gerichtheid (van 6 naar 8) en 'Politieke gezindheid' (van 2 naar 7). Verontrustend is dat er in een aantal zaken sprake was van toegenomen verbale en fysieke agressie tegen homoseksuelen. Dit heeft enkele keren geleid tot politieonderzoeken en/of veroordelingen. Ook in de politiecijfers is sprake van een stijging van gemelde agressie tegen homoseksuelen. Het is mede opvallend, omdat in de Zaanstreek en Waterland de voorgaande jaren nauwelijks sprake was van homodiscriminatie. Het BD zal in 2011 extra aandacht besteden aan dit probleem.

Ten aanzien van de discriminatieterreinen waren er stijgingen van discriminatiemeldingen over de arbeidsmarkt (van 31 naar 37), horeca/amusement (van 3 naar 5), en media/reclame (van 3 naar 5). Dalingen waren zichtbaar in het onderwijs (van 9 naar 5), openbare ruimte (van 9 naar 3) en bij de collectieve voorzieningen (van 9 naar 4). De arbeidsmarkt is traditiegetrouw het terrein waarover de meeste conflicten worden gemeld.

Ziekte leidde tot extra kosten

Een vrouw met reuma gebruikte regelmatig de maaltijd bij een zorginstelling. Ze rekende de maaltijd altijd contant af. De instelling wilde echter bevorderen dat de maaltijden werden betaald met een pinpas. Contant betalen mocht, maar daarvoor berekende de zorginstelling voortaan een toeslag. Vanwege haar ziekte was de meldster niet in staat om een pinapparaat te bedienen. De instelling was desondanks in eerste instantie niet van plan om voor de vrouw een uitzondering te maken; ook zij moest de toeslag betalen als ze met gepast geld wilde afrekenen. Na tussenkomst van het Bureau Discriminatiezaken bood de organisatie excuses aan en mocht het slachtoffer alsnog, zonder meerkosten, contant afrekenen. Als goedmakertje ontving ze bovendien een bos bloemen.

Extreem-rechts

In 2010 vonden er twee tegengestelde bewegingen plaats op extremistisch gebied. In de Zaanstreek en Waterland was 'in real life' een afname zichtbaar van extreem-rechtse gedragingen in groepsverband. Nazistische partijen, in het recente verleden nog wel eens actief in deze regio, bleven in 2010 buiten beeld. Ook het aantal extreem-rechtse jongeren dat zich groepsgewijs uitte, leek te zijn afgenomen. Dat sluit aan bij de conclusies uit het

in 2008 en 2009 gehouden BD-onderzoek naar deze doelgroep.² De afname van dergelijke discriminatievormen maakte het dan ook logisch om de enkele jaren eerder opgezette signaleringsnetwerken polarisatie en radicalisering op te heffen. De via deze netwerken (waarin naast de gemeenten Purmerend en Zaanstad, de politie en diverse hulpinstanties ook het BD participeerde) opgebouwde contacten en korte lijnen blijven overigens bestaan.

Tegelijkertijd vertoont het aantal digitale discriminatie-overtredingen een almaar stijgende lijn. Het Meldpunt Discriminatie Internet (MDI) stelde eind 2010 vast dat met name op interactieve websites steeds vaker discriminerende taal wordt gebezigd, een conclusie die aansluit bij de BD-bevindingen. Het aantal extremistische uitingen op internet is zorgelijk te noemen. In 2010 heeft het BD het MDI meerdere malen geattendeerd op internetgedragingen die de grenzen van de wet overschrijden. In een enkel geval kwam het tot een gerechtelijke uitspraak, in andere situaties was een waarschuwing voldoende om de gewraakte boodschappen van het scherm te krijgen. Opvallend is overigens dat iemand als de Zaanse L. Leonardo op zijn website tekeer blijft gaan tegen met name niet-westerse allochtonen en moslims, ondanks een eerdere veroordeling wegens het plaatsen van vergelijkbare teksten.

School verbiedt hoofddoek

Een 14-jarige islamitische leerlinge van het Volendamse Don Bosco College mocht van de schoolleiding binnen de school geen hoofddoek dragen. Hoewel de instelling daarmee inging tegen de Algemene Wet Gelijke Behandeling slaagde het Bureau Discriminatiezaken er niet in om het schoolbestuur op andere gedachten te brengen. Daarop heeft het BD de Commissie Gelijke Behandeling om een oordeel gevraagd. Die oordeelde dat de school zich schuldig maakte aan discriminatie. De directie en het bestuur weigerden echter om zich neer te leggen bij het CGB-oordeel. Het BD ondersteunt het slachtoffer inmiddels bij het zetten van juridische stappen. De afronding van het traject wordt begin 2011 verwacht.

² Zie het BD-rapport 'Wij zijn geen racisten!' op www.bureaudiscriminatiezaken.nl

Voorlichtings- en onderwijsprojecten

Voorlichting

In 2010 ontving het Bureau Discriminatiezaken 90 informatieverzoeken, bijna net zoveel als in het recordjaar 2009. De verzoeken varieerden sterk: journalisten vroegen om achtergrondinformatie, scholieren wilden hulp bij werkstukken en lezingen en bij diverse instellingen gaf het BD workshops en trainingen of verzorgde het voorlichtingsprojecten. Het aantal gastlessen in het onderwijs steeg tot niet eerder vertoonde aantallen: ruim 2300 leerlingen kregen één of meer lessen over discriminatie. Omdat een aantal van deze lessen niet voortvloeide uit vragen van scholen, maar uit het reguliere BD-aanbod lijkt er in onderstaand overzicht in eerste instantie sprake van een daling, maar is er in werkelijkheid sprake van een stevige toename. De wijze van registreren ligt hier dus aan ten grondslag.

Enkele voorbeelden van trainingen en voorlichtingsprojecten:

- De meidengroep van de Sultan Ahmet Moskee in Zaandam wilde meer weten over discriminatie en hoe daar op te reageren. Het BD heeft ter plekke voorlichting gegeven. In 2011 wordt dit initiatief herhaald.
- Tijdens de Multicultiweek van het Purmerendse Clusius College gaf het BD zeven klassen elk twee uur les over discriminatie, vooroordelen en tolerantie. De leerlingen verzorgden een informatiemarkt over de culturele samenleving in diverse landen.
- Ter gelegenheid van 21 maart (de internationale dag tegen racisme) organiseerde het BD een taartontwerpwedstrijd. De taart moest een boodschap tegen discriminatie bevatten. Zo'n 130 leerlingen van de Purmerendse Scholengemeenschap deden er onder leiding van een professionele banketbakker aan mee, na eerst door het BD te zijn voorgelicht over het thema. Een jury beoordeelde het eindresultaat en reikte tijdens een eindmanifestatie prijzen uit. De ontwerpen waren te zien in de Openbare Bibliotheek en in verzorgingstehuis De Tien Gemeenten.

Tabel 4: Overzicht informatieverzoeken 2007-2010

Zaanstreek	2007	2008	2009	2010
Totaal informatieverzoeken	33	57	70	60
Purmerend	2007	2008	2009	2010
Totaal informatieverzoeken	15	19	25	30
Totaal Purmerend/Zaanstreek	48	76	95	90

Onderwijsprojecten

Zoals gezegd nam het BD naast bovenstaande 90 informatieverzoeken regelmatig zelf het initiatief om voorlichting te verzorgen. Met name de scholen in de Zaanstreek en in Purmerend werden vaker dan ooit tevoren bezocht. In totaal kregen ruim 2300 leerlingen van 86 klassen één of meer lessen van de BD-medewerkers. De behoefte in de onderwijswereld aan informatie over vooroordelen, discriminatie en intolerantie neemt nog altijd toe en lijkt een teken des tijds te zijn. Grote vraag is of het BD kan blijven voldoen aan deze behoefte. Zoals eerder gemeld is het aantal fte's flink teruggelopen. Dat gaat met name ten koste van de preventieve taken.

Enkele andere voorbeelden van onderwijsprojecten:

- In 2009 begon het BD op drie Assendelftse basisscholen met het project [ÉÉN]. Dit resulteerde er in dat deze scholen samen met het BD besloten om [ÉÉN] uit te voeren. De bedoeling van dit project is om te komen tot een tolerant onderwijsklimaat. Inmiddels hebben zes scholen (vier basis- en twee middelbare scholen) in de Krommenie en Assendelft laten weten te willen participeren in (het vervolg van) [ÉÉN]. Hierbij zijn in totaal 3200 leerlingen en een groot aantal docenten betrokken. Ook een vestiging voor buitenschoolse opvang wil aan het project meedoen.
- Leerlingen uit de tweede klassen van scholengemeenschap Nelson Mandela in Purmerend voerden het project 'Discriminatie is niet normaal' uit. Ze onderhielden een uitgebreide en openhartige briefwisseling met mensen die met discriminatie te maken hadden. Het leidde tot begrip over en weer.
- Zowel de Purmerendse als de Zaandamse vestiging van het Regio College deed mee aan een cursus 'diversiteit'. De deelnemers kwamen uit vier MBO-klassen. De cursussen duurden vier maanden en betroffen wekelijkse sessies.
- In het kader van een themaweek over internationalisering verzorgde het BD op het Da Vinci College tien lessen over de apartheid in Zuid-Afrika.
- Naast speciale projecten als hierboven genoemd gaf het BD in 2010 vele tientallen 'losse' gastlessen op basis- en middelbare scholen in de Zaanstreek en Purmerend.
- In samenwerking met Bureau Halt, Brijder verslavingszorg en de politie heeft het BD in 2010 21 basis- en middelbare scholen bezocht en daar voorlichting gegeven aan bijna 1150 leerlingen.

Het Bureau Discriminatiezaken informeert twee keer per jaar alle onderwijsinstellingen in de regio over projecten, gastlessen en aanverwante activiteiten. Dat gebeurt met behulp van een onderwijsnieuwsbrief. In 2010 heeft het BD tevens een schoolwerkplan gemaakt voor het intercultureel onderwijs.

Overige projecten

Purmerend 21 maart

Traditiegetrouw neemt het BD in Purmerend het voortouw bij de activiteiten rond 21 maart, de door de Verenigde Naties uitgeroepen dag tegen racisme. Het BD organiseerde een ontwerpwedstrijd voor een 'Maarttaart' (zie pagina 9) en zette in samenwerking met 23 verschillend Purmerendse organisaties en groepen de manifestatie '21 maart/Purmerend tegen discriminatie' op. Tussen 1 en 21 maart zijn verspreid over Purmerend tal van activiteiten en evenementen georganiseerd waarin het centrale thema aan bod kwam. Bij de eindmanifestatie, in wijkcentrum De Trekschuit, waren 150 mensen aanwezig. Het motto daar: 'Iedereen mag anders zijn', een verwijzing naar de diversiteit van de samenleving. Er was een spel-, theater, muziek- en eetprogramma. In de regionale media is er uitgebreid aandacht aan besteed.

Dag van de Dialoog

Het Bureau Discriminatiezaken heeft enkele jaren geleden de Dag van de Dialoog geïntroduceerd in de Zaanstreek en Purmerend. In beide regio's is de organisatie van dit succesvolle evenement, conform subsidieafspraken, vervolgens overgedragen aan een externe Dialooggroep. In Purmerend verzorgde het BD op 5 november een dialoogtafel waaraan deelnemers met elkaar in gesprek gingen over het thema 'vriendschap'.

Informatievoorziening

Het BD bracht in 2010 een onderwijsnieuwsbrief en twee reguliere nieuwsbrieven uit. Met de andere Noord-Hollandse ADB's werden ook nog twee nieuwsbrieven uitgebracht, met name gericht op de gemeenteraden en colleges van B&W. Het BD zoekt regelmatig contact met regionale media. Veel tijd is besteed aan contacten met landelijke media (variërend van kranten en actualiteitenprogramma's tot het tv-programma van Paul de Leeuw) over het hoofddoekverbod op het Volendamse Don Bosco College.

In augustus en september verzorgde de Rijksoverheid een anti-discriminatiecampagne waarbij tal van media-uitingen werden ingezet. Doel van de campagne was het vergroten van de meldingsbereidheid. Het BD heeft hier aan meegewerkt (onder meer door te figureren in een PR-spotje) en er op ingespeeld door regionale media te informeren en lokale overheden te attenderen op de eigen rol bij het voorkomen en bestrijden van discriminatie.

Het BD was enkele keren met een stand aanwezig bij manifestaties (zoals bij het Reuringfestival in Purmerend en het Festival in Zaandam).

Plaquette

Een door het Bureau Discriminatiezaken ontworpen plaquette met daarop artikel 1 van de Grondwet ('Allen die zich in Nederland bevinden...') is opgehangen in de gemeentehuizen van Purmerend en Oostzaan. Het BD heeft tevens een exemplaar aangeboden aan de gemeente Waterland, nadat daar het besluit viel om het BD een gemeentelijke subsidie te verlenen. Zaanstad en Wormerland kwamen al eerder in het bezit van de plaquette.

Lezingen

Onder de titel 'De Vermaning!' organiseerde het BD in 2010 drie bijeenkomsten over het raakvlak tussen (anti-)discriminatie, vrijheid van meningsuiting en vrijheid van godsdienst.

De lezingen vinden plaats in Zaandam en worden verzorgd door bekende trendsetters en opiniemakers. Op 15 januari vond de eerste lezing plaats. De eerste gastspreker was de - toen nog - Amsterdamse stadsdeelvoorzitter Ahmed Marcouch. PC Hooftprijswinnaar/socioloog Abram de Swaan sprak in april over de botsingen tussen beschavingen in en buiten de Westerse wereld. In mei bracht de bekende acteur Helmert Woudenberg de voorstelling 'Waterman' op de planken, handelend over de jodenvervolging tijdens de Tweede Wereldoorlog.

Gemiddeld bezochten ruim zeventig mensen de bijeenkomsten. Bovendien leidden de lezingen tot levendige gedachtenwisselingen. Het was voor het BD reden om op zoek te gaan naar externe financiën, opdat het mogelijk is de lezingenreeks in 2011 voort te zetten. Inmiddels staan er bijeenkomsten met schrijfster Naima El Bezaz (28 januari) en econoom/publicist Arnold Heertje (15 april) op het programma.

Mensenrechtenmonument

In 2008 sloot het Bureau Discriminatiezaken zich op verzoek van Amnesty International aan bij het initiatief om in Zaandam een monument voor de mensenrechten te realiseren. In 2010 werd veel tijd besteed om het benodigde geld voor het beoogde beeld bij elkaar te krijgen - onder meer via een kunstveiling- en de laatste stappen tot realisatie te zetten. Het door kunstenaar Jerome Symons ontworpen monument kreeg op 10 december jongstleden een plaats op de pier tussen het Zaantheater en de Wilhelminabrug. De klankschaal - 2,5 meter in doorsnee - kan in de toekomst worden gebruikt voor speciale gedenkdagen en -gebeurtenissen.

Tijdens de overhandigingsplechtigheid werden in het bijzijn van ruim honderd genodigden in het Zaantheater toespraken gehouden door onder meer Eduard Nazarski (voorzitter Amnesty International), Agnes Jongerius (voorzitter FNV) en Geke Faber (burgemeester Zaanstad). De stadscomponist en de stadsdichter van Zaanstad presenteerden een voor de gelegenheid geschreven muziekstuk.

Kadernota discriminatie

Het Bureau Discriminatiezaken was een van de samenstellers van een 'Kadernota à la carte'. Daarin staan honderden adviezen aan gemeenten hoe ze stappen kunnen nemen bij het voorkomen, signaleren en bestrijden van discriminatie. De 70 pagina's tellende Kadernota is in 2010 gepresenteerd. Een gemeenteraadsdelegatie in Zaanstad heeft aan de hand van de (toen nog concept-)Kadernota in 2010 in samenwerking met het BD een beleidsnota opgesteld om discriminatie aan te pakken. De raad heeft de gemaakte voorstellen unaniem aangenomen. Zaanstad was daarmee de eerste Nederlandse gemeente die op basis van de Kadernota beleid maakte tegen intolerantie en onverdraagzaamheid.

Fakkeloftocht

De jaarlijkse fakkeloftocht tegen discriminatie vond op 24 december voor de 24ste keer plaats. Begin- en eindpunt van de wandeling door Wormerveer en Krommenie was sociaal-cultureel centrum De Groote Weiver. Aan de tocht deden ondanks de gladheid - er lag flink wat sneeuw - 220 mensen mee. Voorafgaand aan de tocht was er een optreden van rapper Hades, die voor de gelegenheid een toepasselijke tekst had gecomponeerd. Zoals elk jaar begeleidde het Alkmaars Straatorkest de fakkeloftocht met toepasselijke muziek en liedjes.

De jubileumeditie van de fakkeloftocht, op 24 december 2011, zal uitgebreider zijn dan gebruikelijk. Meer informatie hierover volgt in de loop van het jaar.

Onderzoeken

Het onafhankelijke onderzoeksbureau ACTO maakte in opdracht van de vijf Noord-Hollandse ADB's een diepgaande analyse van de binnengekomen discriminatieklachten bij zowel de ADB's als de politie. ACTO onderzocht alle cijfers over het jaar 2008 en vergeleek de uitkomsten. Het eindresultaat, het 65 pagina's tellende rapport 'Discriminatie = te meten', is begin 2010 gepresenteerd. Het is te lezen via de website van het Bureau Discriminatiezaken.

400 jaar Nederland-Turkije

In 2012 is het vierhonderd jaar geleden dat Nederland en Turkije diplomatieke betrekkingen aanknoopten. Het BD wil dit jubileum benutten door aandacht te besteden aan de relaties tussen beide landen en daarbij met name de situatie in de Zaanstreek en Waterland te belichten. Eind 2010 zijn de eerste plannen gemaakt. De uitwerking hangt mede af van de kans op externe financiering van het project. In 2011 wordt hierover meer bekend

Onderzoek allochtone vrouwen

Informeel vernemen de BD-medewerkers met enige regelmaat geluiden over discriminatie van allochtone vrouwen. Het gebeurt echter veel minder dat de slachtoffers zich vervolgens bij het Bureau Discriminatiezaken melden. Om vat te krijgen op de problematiek is het BD in 2010 begonnen met een grootschalig onderzoek naar discriminatie van allochtone vrouwen in de Zaanstreek. Onderdeel van dit project zijn interviews met vele tientallen vrouwen. De resultaten van het onderzoek worden de eerste helft van 2011 verwacht.